

Mladi i alkohol

Radionice »Mladi i rano pije alkohol« pokrenute su 2006. kao posljedica provođenja projekta »Rukovođenje i upravljanje za zdravlje – Zdrave županije«. Kroz izradu strateških dokumenata za zdravlje, trinaest županija u Hrvatskoj prepoznalo je pije u mladima kao jedan od vodećih javnozdravstvenih prioriteta.

Prva radionica održana je u srpnju 2006. godine, u okviru 13. motovunske ljetne škole unapređenja zdravlja, a pod vodstvom mentorskog tima sa Škole narodnog zdravlja »Andrija Štampar« koji su sačinjavali prof. dr. Silvine Vuletić, doc. dr. Selma Šogorić i Tea Vukušić Rukavina, dr. med. Timu se 2008. godine pridružila Adriana Andrić, dr. med. iz Suportivnog centra Hrvatske mreže zdravih gradova.

Kontinuitet radionica održan je do danas, pri čemu se godišnje održe tri do četiri radionice od kojih jedna u Motovunu, a ostale u Školi narodnog zdravlja. Tako su ove godine održane dvije radionice (u siječnju i travnju), a treća će biti održana u okviru 16. motovunske ljetne škole. Informacije i materijali o provedenim i planiranim aktivnostima mogu se dobiti od

voditelja radionice, a dostupne su i u Motovunskim glasnicima broj 55 iz 2006., broj 65 iz 2007. i broj 74 iz 2008. te zapisnicima s pojedinih radionica.

Osnovni pristup koji se koristi u analizi problema i planiranju intervencije je kvalitativno-naturalistički. Za razliku od kvantitativne metodologije koja je prvenstveno analitička i brojčana, kvalitativna traži smisao i značenje neke pojave, pristup je sintetički, a osnovni supstrat je napisani tekst (esej). »Kvalitativno« znači da rezultate istraživanja izražavamo riječima i snagom napisanog teksta, dok »naturalističko« znači istraživanje pojave u prirodnim uvjetima. Ciljevi istraživanja putem kvalitativno-naturalističkog pristupa jesu prepoznati obrasce ponašanja mladih vezane uz alkohol, prepoznati moguće intervencije te ih implementirati s ciljem odgađanja ranog pijenja mladih i smanjenja broja mladih koji konzumiraju alkohol.

Na županijskoj razini takvo su istraživanje provela Dubrovačko-neretvanska, Međimurska i Istarska županija.

Hrvatska je jedna od 35 europskih zemalja u kojima je 1995., 1999., 2003. te 2007. prove-

deno ESPAD istraživanje (Europsko istraživanje u školama o pušenju, pijenju i uzimanju droga). Tijekom 2007. u Hrvatskoj je ispitano više od 6000 učenika prvih i drugih razreda srednje škole koji su napunili 16 godina. Istraživanje je orijentirano na učestalost pijenja alkoholnih pića, pojavu opijanja, vrste konzumiranih alkoholnih pića te dostupnost, stavove i posljedice pijenja, kao i na kretanje navika pijenja alkohola među učenicima u razdoblju od 1995. do 2007. godine. Rezultati pokazuju trend povećanja konzumacije alkoholnih pića prelaikom iz prvog u drugi razred u oba spola te da dječaci piju više i češće u odnosu na djevojčice. Velika većina mladih smatra da je lako nabaviti alkoholno piće, te gotovo polovica dječaka navedene dobi kupuje alkohol usprkos zakonskoj zabrani prodaje mladima od 18 godina. U periodu od 1995. do 2007. uočeno je rizično povećanje pojave pijenja alkohola kod hrvatskih srednjoškolaca, porast ekscesivnog pijenja i opijanja kod oba spola te je gotovo udvostručena učestalost pijenja alkohola kod djevojčica.

Osim usvajanja i razvijanja kvalitativno-naturalističkog pristupa u istraživanju i rješavanju problema ranog pijenja mladih, cilj je organizatora sudionicima pružiti informacije o uspješnim intervencijama koje se provode kako u Hrvatskoj, tako i u svijetu. Tako na svakoj od radionica nekoliko naših sudionika ostalim kolegama prikaže intervencije i programe u čijoj provedbi sudjeluje u vlastitoj županiji te kroz razgovor i raspravu dolazi do razmjene vrijednih iskustava i saznanja. Sudionici su imali priliku saznati više o različitim preventivnim aktivnostima koje se provode u Primorsko-goranskoj, Međimurskoj i Krapinsko-zagorskoj županiji. Od korisnih svjetskih iskustava upoznati su s priručnicima, smjernicama i intervencijama koje razvijaju Svjetska zdravstvena organizacija, britanska NICE (National Institute for Health and Clinical Excellence), američki CDC (Centers for Disease Control and Prevention) te s analizama koje provodi međunarodni Cochrane Collaboration.

Sudionici radionica su uglavnom predstavnici županijskih zavoda za javno zdravstvo te gradskih i županijskih upravnih odjela za zdravstvo. Međutim, u radionicama sudjeluju i pozvani su svi zainteresirani koji se u svome svakodnevnom radu u većoj ili manjoj mjeri susreću s problemom pijenja u mladima te imaju volje i interesa baviti se navedenom temom. Tako smo, primjerice, na posljednjoj radionici susretljivošću novinara Duška Popovića ugostili učenice i voditeljicu medijske skupine Osnovne škole Marije Jurić Zagorke iz Zagreba te smo imali prilike poslušati njihovu radijsku emisiju pod nazivom »Budi cool, ostani čist«.

Adriana Andrić, dr. med.
adriana.andric@gmail.com